

i Stedet for „Dwelsesffkoler“; thi disse Børneffkoler ere netop indrettede paa at være Dwelsesffkoler, hvad man saa end vil kalde dem. Hvis dette Vædringsforflag forkastes i Dag, ser jeg mig nødsaget til at stemme mod Loven og vil raade mine Meningsfæller til at gøre det samme; thi jeg betragter da denne Lov som en reaktionær Foranstaltning, hvad jeg tillod mig at udtale ved Sagens anden Behandling. Jeg vil gerne være med til at hde min ringe Medvirking til, at man kan faa Love, men jeg sætter som en absolut Betingelse for de Love, man vedtager her, og som jeg skal give min Stemme, at jeg anser dem for at være et Fremstridt fra det bestaaende; men hvis dette Lovforslag her vedtages, som Flertallet ønsker, er det et Tilbagestridt. Nu er der Frihed i den Henseende. Staten spørger nu ikke om, hvor den Mand, der indstiller sig til Eksamen som Lærer, for at kunne søge Anstættelse ved Skolevæsenet, har faaet sin Uddannelse, eller hvorledes han har modtaget den, men den spørger blot: Har Du det Maal af Kundskaber, som krædes, for at Du kan faa Eksamensbevis, og derigennem Afgang til at søge Embede. Denne Frihed har man faa godt som tilintetgjort ved dette Forslag, og man vil tilmed ogsaa indrette Skoler for vordende Lærere ved alle Seminarier paa en saadan Maade, som jeg anser for at være forargelig og absolut forkastelig. Men hvis nu Flertallet sejer, hvad jeg formoder, det gør, efter den Agitation, der har været udfoldet i denne Sag, og efter den nøje Forbindelse, der synes at være mellem Flertallets Talsmænd og den Stemning, der er her oven over, i det andet Ting, vil jeg spørge den højtærede Minister om, hvorledes han vil faa disse Skoler, thi det er jo ikke gjort til Bligt for Kommunerne at de skulle for kommunal Regning indrette saadanne Skoler. Ministeren vil ikke med denne Lov i Haanden, det haaber jeg da ikke, skønt man ikke skal sværge paa, hvad der kan ske i vore Dage, have Magt og Myndighed til at tvinge Kommunerne eller den kommunale Styrelse i de Sogne, hvor et Seminarium findes, til at indrette saadanne Skoler. Naar Kommunalbestyrelsen siger nej, maa Ministeren se at faa en Stole oprettet paa anden Maade, ved Seminariets Foranstaltning; men hvis han nu ingen Børn kan faa ind i den? Hvad saa? Jeg tror, der er mange Steder, hvor han kommer til at købe dem, hvis han vil have dem, og det vil være et højt aparte Eksperiment at se, at man køber Børn til at gaa i disse Skoler, hvor de skulle være Prøveflud for umodne

unge Menneskers Forsøg paa at undervise baade i Religion og i andre Sag. Jeg vil spørge den højtærede Minister, hvad han vil gøre, hvis det Tilfælde indtræder, at hverten Kommunalbestyrelsen vil oprette saadanne Skoler eller Beboerne i Kommunen ville sende deres Børn dertil? Hvis Seminarierne laa i Købstæderne, var der større Chancer for, at man kunde faa saadanne Skoler besøgte, det indrømmer jeg; men da Seminarierne næsten alle, Statsseminarierne allesammen, ligge i Landkommuner, hvorledes vil Ministeren saa bære sig ad? Jeg ser ikke, han har andet at gøre, hvis han ikke vil havne rent eneveddigt, end at gaa til Rigsdagen og sige: Maa jeg faa min kære, stadige Tanke opfyldt, at faa Seminarierne flyttede fra Landet til Byen, fordi vi ønske Landsbylærerne rekrutterede fra andre Samfundslag. Det ligger bagved hele denne Historie, og det er jeg imod; thi det vil blive at udfylde Lærerstandens med Følf af en ganske anden Bestaaffenhed end nu, idet den da vil faa Afvaldet fra Byerne, og jeg ønsker ikke, at disse Følf skulle komme ud paa Landet, og indprænte Anskuelser, som det ærede Medlem fra Lyngby (Golding), der ryfter paa Hovedet, maatte med mig vil misbillige, og at det skulde blive dem, der docere fra vore Lærerstole paa Landet. Jeg anbefaler altsaa at følge Mindretallet og stemme for Vædringsforflaget Nr. 1, og hvis det forkastes, da at stemme mod Loven.

Frier: Naar jeg ikke har været Medforslagsstiller af det første Vædringsforflag, og tiltraader, at man ikke vedtager det, er det for det første, fordi det forekommer mig, at dets Indhold ligger uden for Lovens Ramme i det hele. Man har ellers med den størst mulige Omhyggelighed forvaret sig mod at optage i Loven noget som helst, der vedrører enten Undervisningens Genstand i det hele eller Undervisningens Form. Det har man ogsaa i Udvalget ment ikke at kunne faa fast i Loven. Det maa være Livets Sag at udvikle det, det kan ikke en Gang for alle bestemmes i Paragraffen. Men nu vil man imidlertid paa dette enkelte Punkt bryde dette sit eget Princip og siger: paa dette Punkt ville vi netop udtale os om, hvorledes Undervisningen skal føres igennem. Jeg vilde i og for sig have fundet det ganske naturligt, om man i Loven havde optaget ogsaa et Udkaft til den Undervisning, der skulde gives paa Seminarier. Jeg mener, at det vilde kunne have været meget naturligt, om man ikke helt havde lagt det i Hænderne paa Administra-